

2023 májusi mérnök évfordulók, emléknapok + **programok**

3. – Nemzetközi sajtószabadság napja

Az ENSZ-közgyűlés 1993. december 20-án hozott határozata május 3-át a sajtószabadság világnapjává nyilvánította, annak emlékére, hogy 1991. május 3-án tették közzé a Windhoek Nyilatkozatot, amelyben az afrikai népeknek a független sajtóhoz való jogát fogalmazták meg. Sajtószabadságot először a francia Emberi és Polgári Jogok Egyetemes Nyilatkozatában deklarálták, állampolgári jogként az 1791. évi francia alkotmány rögzítette, ezután került be más országok alkotmányába. Magyarországon az 1848. évi XVIII. számú törvény-cikkely törölte el a cenzúrát és nyilvánította ki a sajtószabadságot, így tiszteletére a magyar sajtó napi megemlékezéseket minden évben március 15-én rendezik.

4. – **Digitalizáció kiterjedése villamosgépeknél c. szakmai előadás**

A BME mérnök hallgatóinak egy csoportja 2002-ben az egyetemi oktatóik segítségével megalapították az Energetikai Szakkollégiumot. E szervezet május 4-án délután 18:15 órától a BME Q épület QBF13-as termében a digitalizáció kiterjedése villamosgépeknél témakörben tart szakmai rendezvényt.

Bővebb infó: www.eszk.org

4. – **Cégvezetők csúcstalálkozója**

Ma már tudjuk, az összeomlott ellátási láncok, az energiakrízis, a vészes munkaerő- és nyersanyaghiány még sokáig marad. E kiszámíthatatlanságban kell működőképesnek lenni. Kiút a krízisdömpingből! mottóval május 4.-én rendezi a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara az üzleti szektor döntéshozóinak éves tanácskozását. Bővebb infó: www.ppkonferencia.hu/cegvezetok-csucstalalkozoja-2023

3-5. – **Szigetelés-diagnosztikai konferencia**

Diagnosztikai vizsgálatokkal szerezhetünk információt a hálózatra felszerelt értékes berendezéseink állapotáról, a bennük zajló öregedési (romlási) folyamatokról, elkerülhetővé téve azok idő előtti, illetve váratlan meghibásodását. A diagnosztikai eredmények képezik a költséges karbantartási, felújítási, esetleg selejtezési munkák alapjait. A nem megfelelő állapotellenőrzés alapján meghozott tulajdonosi döntés esetén lehet, hogy felesleges beavatkozást végzünk, vagy nem javítjuk a kezdődő hibát, azaz mindkét esetben csökken az üzembiztonság, és nő a költség. A diagnosztikai technológia folyamatosan fejlődik, így a követése elengedhetetlen a szakemberek számára. Idén Sopronban, május 3-5. között rendezik a XXI. Szigetelés-diagnosztikai konferenciát. E rendezvény lehetőséget biztosít a szakembereknek, hogy kicseréljék tapasztalataikat, átfogó és összefoglaló módon megismerjék az újdonságokat. Bővebb infó: www.diagnostics.hu

5-7. – **Mobility show**

Budapesten, a BOK csarnok ad otthont a május 5-7. között „Lépj be a jövőbe! mottóval megrendezésre kerülő Mobility show rendezvénynek. Elektromos járművekhez kapcsolódó otthoni töltési lehetőségekről, a garázsba szerelhető fali töltőkről és a napelemes energiatermeléssel kombinált, gyakorlatilag az ingyenes autózás elvi lehetőségét megteremtő házi energiaközpont műszaki feltételeiről, költségeiről is kérdezhetünk szakértőket a kiállításon! Bővebb infó: www.emobilityshow.hu

5. – 175 éve alakult az első Országos Statisztikai Hivatal

Hazánkban már 1848-ban történt kísérlet egy országos hatáskörű statisztikai szervezet létrehozására. Az 1848. május 5-én megalakult, kis létszámú Országos Statisztikai Hivatal vezetésére Fényes Eleket, kora egyik legkiválóbb statisztikusát kérte fel Szemere Bertalan magyar politikus, országgyűlési képviselő, író, jogtudós, az első felelős magyar kormány belügyminisztere. Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc bukása után Fényes Elek börtönbe került, az intézmény megszűnt, s újjászervezésére csak az 1867-es kiegyezést követően, az önálló magyar államapparátus szerveinek megteremtésével kerülhetett sor. A jelenleg is működő Központi Statisztikai Hivatal (KSH) alapítója és első igazgatója 1867-1892 között Keleti Károly elméleti közgazdász, statisztikus, iparpolitikus volt.

6. – 140 éve született Wilczek Ernő mérnök

Kaposváron, 1883. május 6-án született Wilczek Ernő (1883-1950) gépészmérnök. 1905-ben végzett a Budapesti Műszaki Egyetemen. Több franciaországi és angliai vállalatnál működött, mint az egyen- és váltakozó áramú generátorok szerkesztője. 1910-ben a Ganz-féle Villamossági Gyár szolgálatába lépett. A géptervezési osztály vezetőjeként Bláthy Ottó Titusz (1860-1939) gépészmérnök, feltaláló munkatársa volt. Magyar Elektrotechnikai Egyesület (MEE) által alapított Elektrotechnika c. szakfolyóiratnak 1919-től szerkesztője, majd főszerkesztője volt. Jelentős tevékenységet fejtett ki a szabványosítás területén is. 1938-tól a Szabványbizottság elnöke, 1949-től a Magyar Szabványügyi Intézet igazgatóhelyettese lett.

6. – 110 éve született Sólyi Antal matematikus

Komáromban, 1913. május 6-án született Sólyi Antal (1913-1946) matematikus, műegyetemi oktató. Zalaegerszegen, az Állami Reálgimnáziumban érettségizett. 1931. évi fizikai Eötvös-versenyen (akkor Károly Irén versenynek hívták) Budó Ágoston (1914-1969) későbbi fizikussal osztozott a második díjban úgy, hogy első díjat nem is adtak ki. 1931-ben a Szegedi Ferencz József Tudományegyetem hallgatója lett. 1936-ban Szökefalvi-Nagy Béla (1913-1998) matematikussal együtt végzett, matematika-fizika szakos tanári oklevelet szerzett, majd 1941-ben matematika tárgyból bölcsészdoktor lett. Hallgatóként az Eötvös Kollégium lakója volt. Műegyetemi jegyzetét a mikrohullámokról írta. Bay Zoltán (1900-1992) fizikus csoportjában is dolgozott. Előadásokat tartott a Műegyetem Mérnökképző Intézetében. A több változós függvények variációs számítás területen ért el eredményeket..

7. – 30 éves az esztergomi Suzuki autógyár

A Magyar Suzuki Zrt. egy japán többségi tulajdonban levő magyarországi autógyár, melyet 1991-ben alapítottak. A gyárépületét – Csaba László építész tervei alapján – az esztergomi óváros déli határában, a korábbi Labor MIM „C” telephelyén 14 milliárd forintból építették fel. A központi telephely a 117-es főúttól mintegy 3 kilométerre északra helyezkedik el, az 1111-es és az 1117-es találkozási közelében; utóbbit a köznyelvben nevezik Suzuki útnak is, mert a vállalat közúti forgalmát legnagyobb részben ez az út szolgálja ki. A közúti megközelítés mellett vasúton is jól elérhető, a Budapest-Esztergom-vasútvonal Esztergom-vasútállomástól iparvágány vezet a gyártelep nyugati széléig, s ott saját rakodóállomása is van. A termelés 1992-ben indult meg, majd 1993. május 7-én felavatták az esztergomi autógyárat.

8. – Energiapolitikai eszmecsere

Az Energiapolitika 2000 Társulat a hazai energiapolitika kérdéseinek megvitatására havi rendszerességgel Budapesten tartja az Energiapolitikai Hétfő Esték címet viselő előadás-sorozatát. A május 8-ai, 17-19 óra közötti immáron 228. szakmai előadás témaköre: Paksi Atomerőmű további üzemidő hosszabbítása. Felkért előadó: Czibula Mihály projektvezető. Bővebb infó: www.enpol2000.hu

8. – 90 éve született Tarnay Katalin mérnök

Nyíregyházán, 1933. május 8-án született Tarnay Katalin (1933-2020) villamosmérnök. Első munkahelye a Beloiannis Híradástechnikai Gyár (BHG) volt. Ezt követően a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Központi Fizikai Kutató Intézetében (KFKI) 36 évig dolgozott. Itt nukleáris mérésekkel és adatátviteli hálózatok protokolljaival foglalkozott. Kutatóként az obnyinszki és a dubnai nukleáris kutatóintézetekben gammaspektroszkópiai mérésekkel, majd a Nemzetközi Alkalmazott Rendszerelemzési Intézetben (International Institute for Applied Systems Analysis – IIASA) a számítógéphálózatok modellezéssel és a Nemzetközi Bankközi Pénzügyi Telekommunikációs Társaságnál (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication – SWIFT) pénzügyi tesztelésekkel foglalkozott. Kutatási eredményeiből kandidátusi és akadémiai doktori fokozatot szerzett. A KFKI Mérés- és Számítástechnikai Kutató Intézet (MSZKI) megszűnte után a Számítástechnikai és Automatizálási Kutató Intézetben (MTA SZTAKI) laborvezető, majd a NOKIA Magyarország Kft.-ben tesztelés stratégiai tanácsadó volt 2003-ig. Kutatással és munkával párhuzamosan 1980-tól az egyetemi oktatásban is részt vett, eleinte a Budapesti Műszaki Egyetemen (BME), majd a Veszprémi Egyetemen (VE) tanított egyetemi tanárként. Emellett egy félévet oktatott a Montreáli Egyetemen, előadássorozatot tartott a pekingi Tsinghua Egyetemen és Indiában, a bangalore-i Műszaki Egyetemen is. A hazai egyetemeken kutatócsoportokat szervezett, PhD témavezető volt; tanítványai közül tízen szereztek sikeresen fokozatot. A BME-en kezdetben szakmérnököket oktatott számítógéphálózatokra és protokollokra, majd a nappali képzés keretében magyar nyelven és idegen nyelven is tanított, elsősorban adatátvitelt és kommunikációs protokollokat, valamint több előadássorozatot tartott PHD hallgatóknak. Pályafutása során szerkesztőbizottsági tagja volt a Híradástechnika, Elsevier Computer Standards and Interfaces, valamint a Reseaux et Informatique Repartie lapoknak. Részt vett szervezőként és előadóként hazai és nemzetközi konferenciákon. Konferencia-kiadványokat és egyéb szakmai könyveket lektorált és publikált. Az Amerikai Egyesült Államokban (USA) 2011-ben és 2013-ban is jelent meg szakkönyve, melynek munkálataiban szerzőként és szerkesztőként is részt vett.

9. – 120 éve született Széll László mérnök

Makón, 1903. május 9-én született Széll László (1903-1976) Ybl Miklós-díjas építészmérnök. Felsőfokú tanulmányait 1922-1927 között a Műegyetemen végezte, ahol ő maga is tanított. Szakterülete elsősorban az építéstechnológia volt. Iskola- és gyárépületek, lakóházak tervezése egyaránt megtalálható a munkái között. Sok iskolaépület készült a tervei nyomán. Tagja volt a Magyar Építőművészek Szövetségének. Jelentős épületszerkezetekkel és építéstechnológiával kapcsolatosan publikációi jelentek meg.

9. – 175 éve alakult a BME OMIKK egyik jogelődje, a BME Központi Könyvtár

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár (BME OMIKK) két könyvtár, a BME Központi Könyvtárának és az OMIKK egyesülésével 2001. július 1-én alakult meg a BME keretein belül. Néhány infó a BME Központi Könyvtár életéből: 1848. május 9-én Eötvös József kultuszminiszter egy ötkötetes könyvet küldött a BME egyik elődintézményének, a József Ipartanodának. Ezt az időpontot tekintjük a könyvtár megalakulásának, amely az 1930-as évekig a hazánk egyetlen technikai és természettudományi szakkönyvtára volt. 1909-ben költözött jelenleg is otthonául szolgáló épületébe, melyet Pecz Samu műegyetemi professzor tervezett. A könyvtár vezetését kezdetben az egyetem professzorai látták el, 1936-ban nevezték ki az első főállású igazgatót. A könyvtárat eleinte csak az egyetem tanárai használhatták, a hallgatóság előtt 1869-ben nyitotta meg kapuit. 1884-től már az egyetemhez nem tartozók is látogathatták a könyvtárat. A II. világháborúban állományának a legértékesebb könyveket tartalmazó 5-6 %-a elpusztult, vagy elveszett, és épülete is megrongálódott. Mindezek ellenére a könyvtár 1945 szeptemberében megkezdte a rendszeres működést. 1952-től szabadpolcos részleget alakítottak ki, amelyen elsősorban szépirodalmi és ismeretterjesztő műveket helyeztek el. A könyvtár a BME könyvtári hálózatának központja, valamint a matematikai és fizikai tudományterületek országos alapkönyvtára volt. Néhány infó az OMIKK életéből: 1883. június 24-én Trefort Ágoston miniszter nyitotta meg a Technológiai Iparmúzeumot, melynek alapfeladata a gyűjtemények kialakítása mellett egy szakkönyvtár fenntartása volt. Több egyesítést követően 1952-ben elnyerte az intézmény az Országos Műszaki Könyvtár nevet, mely 1982-ben Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtárra (OMIKK) módosult. Az OMFEB elnöke 1994-ben adta ki az OMIKK statútumát (alapidokumentumát), majd az 1997. évi CXL. törvény az OMIKK-ot országos szakkönyvtárként nevesítette. 1999-ben a gazdasági miniszter kiadta az OMIKK alapító okiratát.

10. – 175 éve született Kauser József építész

Pesten, 1848. május 10-én született Kauser József (1848-1919) építész, századforduló jelentős historizáló alkotója. Technikai kiképzését atyja, Kauser János pesti kőfaragómester mellett kezdte, előbb a budapesti Királyi József Műegyetemen, 1868-ban a zürichi Műegyetemen folytatta, majd a párizsi Szépművészeti Akadémián fejezte be 1873-ban. Építészeti gyakorlatát Párizsban kezdte 1873-ban a Palais de Justice új részének építésén. 1874-ben már Budapesten dolgozott. Több mint ötven köz- és magánépületet tervezett. Ybl Miklós (1814-1891) építész, a historizmus európai jelentőségű képviselője halála után ő fejezte be a budapesti Bazilika belső kiképzését. Ő műve volt a régi Népszínház szerkezeti átépítése, a László Kórház, a Pallas Nyomda, a szabadság-hegyi Széchenyi- és Eötvös-szobor architektúrája.

10-12. – Villamos forgógépek – MEE szakmai nap

A Magyar Elektrotechnikai Egyesület (MEE) Villamos Gép, Készülék és Berendezés (VGKB) Szakosztály 17. alkalommal, idén május 10-12. között az Óbudai Egyetem Kandó Kálmán Villamosmérnöki Kar üzemi szervezetével közösen Budapesten szervezi meg az éves szakmai napját. A szakmai nap témája: a villamos forgógépek. Bővebb infó: www.mee.hu/cikk/5263

11. – Német-magyar üzleti találkozó

Németország magyar vállalkozásokat szeretne meggyőzni a kinti üzletépítés előnyeiről. Jók a magyar vállalkozások esélyei a német piacon! Bajorország és Nürnberg házhoz jön! mottóval május 11.-én Budapesten rendezti a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara az idei német-magyar üzleti találkozót.

Bővebb infó: www.ppkonferencia.hu/konferenciakozpont/nemet-magyar-uzleti-talalkozo

11-12. – Közvilágítási anket

A Magyar Elektrotechnikai Egyesület (MEE) Világítástechnikai Társaság (VTT) idei közvilágítási anketjét a fény nemzetközi napjához (május 16.) kötve Cegléden, május 11-12. között rendezti. Immáron 52.

alkalommal tanácskoznak a hazai közvilágítás tervezői, kivitelezői, üzemeltetői és a közvilágításért felelős

önkormányzatok küldöttei. Ők azok a szakemberek, akik gondoskodnak a települések köz-, közlekedés és

vagyonbiztonságát szolgáló közvilágítás működéséről. Feladataik közepette részt vesznek a

11. – 125 éve született Lampich Árpád mérnök

Budapesten, 1898. május 11-én született Lampich Árpád (1898-1956) gépészmérnök, repülőgép-tervező, a magyar repülőmodellezés úttörője. Mint műegyetemi hallgató 1923-ban harmadmagával megalapította a műegyetemi Sportrepülő Egyletet és megépítette az egylet első gépét, az L-1-et (1924), mely 12 LE-s Thorotzkai-motorjával a világon az első motoros vitorlázó repülőgép volt. A legkisebb sportrepülőgépek kategóriájába tartozó „Róma” nevű, 18 LE-s motorral felszerelt, 200 kg önsúlyon aluli gépével (1925) 1927–30 között három alkalommal (egy ízben saját maga) világrekordot állítottak fel. Gépeinek egy részét Bánhidi Antallal és Thorotzkai Péter motorszerkesztővel együtt tervezte. Az 1930-as években Bécsben a Hopfner Flugzeugbau szerkesztőmérnöke, majd a bécsújhelyi repülőgépgyár műszaki igazgatója volt. Hazatérve a Győri Vagonygyár repülőgép-osztályán, majd a Sportárutermelő Vállalat vitorlázó-repülőgép-üzemében dolgozott Esztergomban. A 40-es évek végén építette meg munkatársaival a Győr II-t, az első magyar fémépítésű teljesítményvitorlázó gépet.

13. – 125 éve született Jendrassik György mérnök

Budapesten, 1898. május 13-án született Jendrassik György (1898-1954) gépészmérnök, feltaláló, az MTA levelező tagja, a hazai motorgyártás és motor-fejlesztés elismert szaktekintélye. Tanulmányait a charlottenburgi és a budapesti Műegyetemen végezte 1922-ben. A Ganz-gyár tanulmányi osztályába lépett, s itt alkotta meg első találmányát, a gyors járatú, négyütemű, sűrítő nélküli kis Diesel-motort, amelyet Ganz-Jendrassik-motor néven gyártottak. Velük indult meg a hazai vasutak (elsőként egy DSA sínautó, 1927) és a Duna-tengerhajózás dízelesítése. Motorjait több országban gyártották, s nemzetközileg is ismertté váltak. 1927-ben a Ganz-gyár motorszerkesztési osztályának vezetője, 1942-ben a gyár vezérigazgatója lett. 1937-ben jelent meg másik nagy jelentőségű találmánya, a világ első kis gázturbinája (100 LE), melyet három más gázturbina-találmánya követett. Gázturbináinak gyártására Ganz-gyári állását megtartva, megalapította a Találmány Kifejlesztő és Értékesítő Kft-t. Motor- és gázturbinákra vonatkozó magyar szabadalmainak száma megközelíti a 80-at. 1947-ben megvált a Ganz-gyártól és Londonba költözött. Itt előbb a Metropolitan Vickers, majd a Power Jets vállalatoknál tovább dolgozott.

15. – 310 éve született Hell József Károly feltaláló

Szélaknán, 1713. május 5-én született Hell József Károly (1713-1789) gépész, a bányagépek szakértője, korának egyik legnevesebb újítója, gép-szerkesztője. A gépészet alapismereteit apja, Hell (Höll) Máté Kornél (1653-1743) bányagépmeister segítségével ismerte meg. Mikoviny (Mikovini) Sámuel (1698-1750) mérnök, matematikus, polihisztor tanítványa 1738-ban konstruált egy „himbás-szekrényes” szivattyút, 1749-ben egy „vízoszlopos” szivattyút, a vízemelést sűrített levegővel megoldó léggépet (1753), szellőzőgépet (1756), létrehozta a tűzgép javított változatát (1758), tökéletesítette az ércfeldolgozók zúzóit (1766). Számos vízen energiával hajtott ötletes szivattyút készített, amelyek a felvidéki bányákban hosszú időn át jó hatásfokkal működtek. Hell József Károly az európai bányagépesítési technika egyik kiemelkedő alkotója volt, újításai segítségével biztonságosabbá és gazdaságosabbá vált az érc-kitermelés.

15. – 200 éve született Czimeg János mérnök

Szegeden, 1823. május 15-én született Czimeg János (1823-1876) bányamérnök, tanácsos, feltaláló és tervező. A felsőfokú tanulmányait Selmechányán végezte, majd 1848-ban a forradalom és szabadságharc alatt a honvédség mérnökkari osztályának tagjaként részt vett a főváros megerősítésében. 1849-ben kénytelen volt emigrálni, és Párizsban saját találmányainak (ezüstözött tükör stb.) hasznosítására ipari üzemet létesített. Hazatérve Czimeg János készítette el a szegedi Széchenyi tér rendezésének tervét.

16-19. – Budapesti szakkiallítások

Az IPAR NAPJAI és az AUTOMOTIVE kiállítás-együttes május 16-19. között a HUNGEXPO Budapest Kongresszusi és Kiállítási Központban lehetőséget teremt arra, hogy a piac szereplői kicseréljék a tapasztalataikat és megismerjék a jó gyakorlataikat a jelenlegi gazdasági helyzetben való hatékony működésről. A résztvevőknek lehetőségük nyílik az üzletkötésre, és arra, hogy felépítsék, megerősítsék kapcsolataikat meglévő és új partnereikkel is. Az idei kiállításokat számos, a szakmai partnerek és kiállítók által szervezett, magas színvonalú program kíséri. Bővebb infó: <https://iparnapjai.hu/>

16. – 50 éves a Tisza II. Vízlépcső

Kisköre legújabb kori történetének kiemelkedő létesítménye a Tisza II. Vízlépcső. Az itt létesült erőmű az ország legnagyobb víz-erőműve, ugyanis a Tisza-folyó megújuló energiájából a villamos energiát négy darab egyenként 7.000 kW teljesítményű csőturbiná-generátoregység termeli, amely együttes kapacitása 28 MW. Az erőmű környezetével összhangban évente átlagosan 85-90 millió kWh villamos energiát termel. A termelt villamos energia 22 kV-os, illetve 132 kV-os feszültség szintű hálózatokba kerül. A vízerőmű építményének célja a Tisza felduzzasztása és a Tisza-tó létrehozása volt. Az áramtermelés csak mellékes szerepet játszott. 1967-ben kezdődtek meg az előkészítő munkák, a kivitelezés 1974-ig tartott. Az erőmű hivatalos üzembehelyezése 1973. május 16-án volt. 2014-ben a felvizet az alvízzel összekötő hallépcső épült. Az erőmű fő feladata a Tisza-tó vízszintjének megfelelő szabályozása az üzemrendnek megfelelően és az árhullámok kezelésére is felhasználható. Egy 85×12 méteres hajószilip teszi lehetővé 1.350 tonnás hajók és uszályok átzsilipelését.

17. – 125 éve született Geleji Sándor mérnök

Nagykikindán, 1898. május 17-én született Geleji Sándor (1898-1967) Kossuth-díjas kohómérnök, egyetemi tanár, akadémikus, akinek a nevéhez fűződik a technológus kohómérnökök képzésének megteremtése. Felsőfokú tanulmányait a soproni Bányamérnöki és Erdómérnöki Főiskolán végezte, ahol 1926-ban szerzett oklevelet. 1926-1935 között a Magyar Rézhengerműveknél, 1935-től 1949-ig a Csepeli Fémműveknél dolgozott. 1946-tól a soproni kohómérnöki karon a kohógéptan tanszék tanára lett. 1949-től csak oktatói, tudományos munkásságot folytatott. 1952-től a kohómérnöki kar Miskolcra költözésével munkásságát a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen folytatta. Itt a kohászat gépészeti és elméleti mechanikai problémáival foglalkozott. Célja az alakítógépek és szerszámok addig jobbra empirikus méretezését felváltó elméleti összefüggések megteremtése és az elméleti összefüggések megvalósításához szükséges adatok kísérleti meghatározása volt. Elsősorban a meleg- és hideghengerlés érdekelte. Az egyéb fémalakító műveletek közül a különböző csőgyártó, rúdsajtoló, rúd-, cső- és huzalhúzó, a szabad és süllyesztékes kovácsoló, mélyhúzó műveletek erőviszonyait, s a műveleteket végző gépek és szerszámok kialakítását tanulmányozta. Szakirodalmi működésének eredménye 21 könyve, m. és idegen nyelveken, valamint értekezések. Kezdeményezője és főszerkesztője volt a 15 kötetes Vaskohászati Enciklopédiának.

17. – 160 éve született Kubik Gyula mérnök

Egerben, 1863 május 17-én született Kubik Gyula (1863-1928) mérnök, a századforduló egyik legjelentősebb vasútépítő mérnöke. Mérnöki oklevelét a párizsi École nationale des ponts et chaussées műszaki főiskolán szerezte. Nevéhez több jelentős vasúti intézmény megépítése fűződött, például a Miskolc-Mezőcsáti helyi érdekű vasút vonalát tervezte, engedélyeztette és építette. 1919-ben a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet elnöke lett. Tanácsköztársaság gazdasági és műszaki politikájának támogatása, a vármegyei műszaki biztosi kinevezés elfogadása miatt 1920-ban eltávolították az egylet éléről.

18. – A vértesi erőmű újraindítása c. szakmai előadás

A BME mérnök hallgatóinak egy csoportja 2002-ben az egyetemi oktatóik segítségével megalapították az Energetikai Szakkollégiumot. E szervezet május 18-án délután 18:15 órától a BME Q épület QBF13-as termében a vértesi erőmű újraindítása témakörben tart rendezvényt. Bővebb infó: www.eszk.org

18. – Magastetők – tetőtérbeépítés és minőség – Építész Tervezői Nap

A magastetők, a tetőtérbeépítés és minőség kapcsolatával foglalkozik az Artifex Kiadó szervezésében az Építész Tervezői Napok május 18-ai konferenciája, melyet a BME Épületszerkezettani Tanszékével együttműködésben szerveznek. A szakmai nap levezető elnöke Horváth Sándor címzetes egyetemi docens lesz. Ő kérte fel az előadókat is. Bővebb infó: www.artifexkiado.hu

18-20. – Műtárgyak éjszakája fesztivál

„Nők a művészetről, művészet a nőkről” logóval május 18-20. között rendezik az immáron 7. Műtárgyak éjszakája fesztivált, amelyen 50 fővárosi helyszínen közel 100 program várja az érdeklődőket. A kínálat az eddig megszokottakhoz hasonlóan nagyon színes: a kiállítások és szakmai előadások mellett többek között műterem- és műhelylátogatások, tematikus séták, kerekasztal-beszélgetés és filmvetítés gazdagítja a programválasztékot. Bővebb infó: www.mutargyakejszakaja.hu

19. – 120 éve született Dobolyi Tibor mérnök

Szászcsanádon, 1903 május 19-én született Dobolyi Tibor (1903-1983) vízépítő mérnök. Műegyetemi tanulmányai után 1931-ben a Középtiszai Ármentesítő és Belvízlevezető Társaságnál kezdett dolgozni. 1938-1949 között az Országos Öntözésügyi Hivatal fő-építésvezetőjeként működött közre az alföldi öntözési program megvalósításában. 1950-1954 között a Tiszalöki Vízlépcső építési munkáinak beruházója, illetve irányítója volt. 1958-1968 között a Vízügyi Beruházási Vállalat (VIZIBER) vezetőjeként jelentős szerepet játszott a tiszalöki vízerőmű és hajózsilip, a Keleti-főcsatorna és a Borsodi Regionális Vízmű megépítésében. Szakcikkeiben és tanulmányaiban a vízépítés és a vízgazdálkodási tervezés gyakorlati feladataival foglalkozott. Több egyetemi és főiskolai tankönyvet is írt.

20. – 130 éve született Schweitzer Pál mérnök

Miskolcon, 1893. május 20-án született Schweitzer Pál (1893-1980) gépészmérnök. 1917-ben fejezte be gépészmérnöki tanulmányait Budapesten, 1920-tól az Amerikai Egyesült Államokban (USA) élt. Kezdetben gépgyári munkásként dolgozott, majd szerszámtervező, 1922-ben már motorkonstruktőr lett. A dízelmotorokról írt két tanulmányának megjelenése után tanársegédnek hívták meg a State College-i állami egyetemre. A hallgatók számára motorkísérleti laboratóriumot létesített, itt alapozta meg a gyakorlati oktatást és itt folytatta kísérleteit. 1929-ben egy évig Drezdában képezte tovább magát. USA-ba visszatérve egyetemi tanárrá nevezték ki. Több mint 30 találmányára kapott szabadalmi oltalmat. Előadókörutakat tett Európában és Japánban. 1964-ben látogatott haza először. A budapesti műszaki egyetemen egyik legjelentősebb találmányáról, egy elektronikus szabályozóról, az Optimizer-ről tartott bemutatót és előadást. A dízelmotor fejlesztés egyik legkiválóbb egyénisége volt.

21. – 160 éve született Winkler Lajos kémikus

Aradon, 1863. május 21-én született Winkler Lajos (1863-1939) kémikus, akadémikus. Aradon volt gyógyszerész-gyakornok, majd gyógyszerészetet tanult a pesti Tudományegyetemen. A felsőfokú tanulmányai után Than Károly (1834-1908) professzor mellett működött, mint tanársegéd. 1893-tól a pesti tudományegyetemen az analitikai és gyógyszerészi kémia magántanára, 1909-1933 között e szakterületek professzora, emellett az I. sz. Kémiai Intézet igazgatója volt. Az analitikai kémiában eredeti elemzési módszereket dolgozott ki, s elsősorban gázanalízissel, precíziós gravimetriával, valamint víz- és gyógyszervizsgálatokkal foglalkozott. Méréseihez nagy pontosságú készüléket szerkesztett, új alapokra helyezte a súly-elemzést, értékesek bromid- és jodid-meghatározásai. Leírta a gázok oldhatósága és belső súrlódásuk között – róla elnevezett – összefüggést. Kutatási eredményeit a gyógyszervizsgálatban is alkalmazta, módszereit a Magyar Gyógyszerkönyv 3. és 4. kiadásában ismertette, ezen a téren a Gyógyszerkönyv 1. és 2. kiadása kémiai részeit szerkesztő Than Károly méltó örökösének mondható.

23-25. – Védelmi és Irányítástechnikai Fórum

Magyar Elektrotechnikai Egyesület (MEE) egyik legnagyobb érdeklődés mellett zajló rendezvénye a Védelmi és Irányítástechnikai Fórum (VIF). Balatonalmádban március 23-25. között rendezik a 8. VIF-et, a MEE Energetikai Informatika Szakosztálya és a MAVIR ZRt. Szekunder szakszolgálati osztálya és az OVRAM Relévédelmi csoportjának szakmai közreműködésével. Bővebb infó: <https://vif.mee.hu/>

24-25. – Gép-, és berendezésgyártási konferencia

Érdemes belekóstolni a gépgyártás, a gépbiztonság és jelölés legfrissebb trendjeibe. A „Fókuszban a gépgyártás és a berendezésgyártás” címmel, „A jelen hatékonysága, a jövő technológiája” logóval 2023. május 24-25. között Győrben rendeznek szakmai konferenciát. Bővebb infó: www.phoenixcontactevent.hu

26. – 130 éve született Rittinger János Pál mérnök

Dunabogdányban született Rittinger János Pál (1893-1972) mérnök. Mérnöki irodája volt, majd a Magyar Államvasutak osztálymérnökeként tevékenykedett. 1926-tól a székesfehérvári kultúrmérnöki hivatalban Tolna és Veszprém megyék talajerózió elleni védekezési munkáit vezette és vízmosás-megkötéseket irányított. 1936-tól lett hivatal vezetője, majd 1939-ben megbízták a losonci kultúrmérnöki hivatal megszervezésével és irányításával, ahol a Rima rimaszombati és a Tugár-patak losonci szakaszának szabályozását vezette. 1942-től a miskolci, a debreceni és a nagyvárad kerületben a Földművelésügyi Min. kultúrmérnöki osztályának kerületi felügyelője. Előbb az Ér-völgy és a Kraszna-völgy szabályozását 1947-től min. biztosként az Ecsedi-láp lecsapolásának munkálatait irányította. 1944–46-ban segédkönyvet adott ki kultúrmérnökök számára. 1949-től a Kőbányaipari Vállalat mérnökeként az Uzsupusztához tartozó mintegy 30 bánya munkáját vezette. 1952-ben a Vízügyi Tervező Vállalat megalakulásakor tért vissza a vízügyi szolgálat kötelékébe és a vízgazdálkodási keretterv előkészítésének munkájába kapcsolódott be. 1957-ben vonult nyugalomba, de munkáját tovább folytatta előbb a Vízügyi Tudományos Kutató Intézetnél (VÍTUKI), majd a Vízügyi Dokumentációs Központnál (VÍZDOK).

27. – 90 éve született Almássy Endre mérnök

Budapesten, 1933 május 27-én született Almássy Endre (1933-2008) vízepítő mérnök, egyetemi oktató. 1956-1958 között a Magyar Állami Földtani Intézet (MÁFI) tudományos segédmunkatársa, 1958-1963 között a Közép Duna-völgyi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság beosztott mérnöke, majd 1963-1987 között az Országos Vízügyi Főigazgatóság tudományos munkatársa volt. 1987-1990 között a Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztérium Vízgazdálkodási Osztályának vezetője, 1990-1993 között a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium Vízgazdálkodási Főosztályának vezetője volt. Hidrogeológiai kutatásokkal foglalkozva elsőként mutatott rá a terep-felszín alatti vízrendszerek természetes mozgásviszonyainak törvényszerűségeire, amely azóta alapvető megközelítési módszer lett a hidrológiai nagymedencék (pl. a Kárpát-medence) vízkészlet-meghatározásában és vízgazdálkodásában. A vízgazdálkodási kutatások irányítójaként nevéhez fűződik a hazai viszonyok között elsődleges fontosságú felszín alatti vizekkel való gazdálkodás rendszerének kidolgozása. az ezzel kapcsolatos állami feladatok meghatározása. Tevékenysége nyomán a magyarországi ivóvízellátás kiegészült a felszín alatti ivóvízkészletekkel. Jelentős szerepet vállalt a Dunántúli Középhegységben erőltetetten folyó és jelentős vízgazdálkodási-környezetvédelmi károsodással járó Eocén Program leállításában. Magyarországot képviselte – többek között – az ENSZ keretei között a határvizek és nemzetközi tavak védelmére, az azokkal való gazdálkodásra irányuló sokoldalú konvenció, továbbá a Duna megóvására és fenntartható használatára irányuló konvenció kidolgozásában.

30. – 125 éve született Bokor Rezső mérnök

Sopronban, 1898. május 30-án született Bokor Rezső (1898-1959) erdőmérnök. Oklevelét 1924-ben szerezte Sopronban, majd ösztöndíjjal a bécsi, berlini, göttingeni tudományegyetemeken, az eberswaldi erdészeti főiskolán folytatta tanulmányait, Göttingenben doktori oklevelet nyert. 1935-ben a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi egyetem bánya-, kohó- és erdőmérnöki karán tanár, majd 1947-től az Erdészeti Kutató Intézet vezetője volt. 1949-től a Budapesten megalakult Erdészeti Tudományos Intézet osztályvezetője, 1953-tól az intézet talajbiológiai laboratóriumának vezetője lett. Foglalkozott a fásításra kerülő alföldi, szikes és homokos talajok mikrobiológiai kutatásával, fizikokémiai megjavításuk után a biológiai javítás módszerének kidolgozásával. Jelentős eredményeket ért el a mikorrhizakutatásban

30. – 70 éve született Kuba Attila informatikus

Kecskeméten, 1953. május 30-án született Kuba Attila (1953-2006) matematikus, informatikus, egyetemi tanár. Egyetemi diplomáját 1976-ban szerezte a József Attila Tudományegyetem (JATE) matematikus szakán. 1975-1993-ig a JATE Kibernetikai Laboratóriumának tudományos munkatársa. 1993-tól az Alkalmazott Informatikai Tanszék vezetője volt. Jelentős eredményeket ért el tudós, iskolateremtő tanár és a tudományos közélet aktív tagja volt. Fő kutatási területe a diszkrét tomográfia, további elméleti eredményeket ért el a mérhető halmazok vetületekből történő rekonstrukciója és az abszorpciós vetületek kutatásával, jelentős eredményeket ért el az orvosi képfeldolgozás és a diszkrét geometria számos területén is. Kutatómunkáját Kalmár László-díjjal és Széchenyi-ösztöndíjjal ismerték el. Személyéhez kötődik a szegedi képfeldolgozó iskola megteremtése, Tizenhárom éven át szervezte a nemzetközi Képfeldolgozó Nyári Iskolát. Oktatómunkáját 1997-ben Fáy András (iskolateremtő mestertanár) díjjal értékelték. Számos tudományos társaságnak volt tagja, titkára illetve elnöke.

31. – 90 éve született Holnapy Dezső mérnök

Budapesten, 1933. május 31-én született Holnapy Dezső (1933-2022) építőmérnök, matematikus. 1953-1956 között demonstrátor volt a BME Ásvány és Földtani Tanszékén. 1956-1963 között építőipari kivitelezéssel, majd statikai tervezéssel foglalkozott a Bányászati Tervező Intézet Statikai Osztályán, ahol több mint 70 szerkezet tervezésében vett részt. 1989-ig különböző kutatóintézetekben a műszaki számítástechnika kutatója, osztályvezetője (Nehézipari Minisztérium Számításgépesítési Központ, Építésügyi Számítástechnikai és Ügyvitel-gépesítési Vállalat, Építéstudományi Intézet). 1965-től részt vett a műegyetemi oktatásban. 1966-ban alkalmazott matematikus diplomát kap az ELTE-n. 1965-től a BME műszaki doktora ("A földkéreg töréseinek és gyűrődéseinek magyarázata a membránhéj-elmélet alapján"). 1972-től a műszaki tudomány kandidátusa ("Új numerikus eljárás felületszerkezetek gépi számítására"). 1986-tól a BME címzetes egyetemi docense. 1989-től főállásban a BME Építőmérnöki Kar Informatikai Laboratóriumában dolgozik. 1995-ben habilitál a BME-n. 1995-ben vonult nyugállományba. 1996-tól 2003-ig főiskolai tanárként matematikát tanított a Gábor Dénes Főiskolán (GDF). Kutatási területei: a matematikai nyelvészet, az absztrakt tervezés-elmélet, az intelligens rendszerek és a géppel segített tervezés. Megjelent négy könyve és négy jegyzete, több mint száz cikke (húsz idegen nyelven és négy külföldön). Több akadémiai bizottságnak (Mechanikai-, Építészettudományi-), legutóbb az MTA

Gépipari Akadémiai Bizottság Méretezési Albizottságnak volt tagja. Tagja volt az European Group for Structural Engineering Applications of Artificial Intelligence nemzetközi csoportnak. Hosszú éveken keresztül a Magyar Hidrológiai Társaság, az Építéstudományi Egyesület és a NJSZT keretein belül mérnökgeológusként, hidász-statikusként és ezen tudományterületek számítástechnikusaként hirdette – a humán műveltség részeként – a mérnöki szakma nagyszerűségét.

Felhasznált irodalom:

- *MMK Történeti (Bizottság) Munkacsoport: Magyar mérnökök évfordulói 2023-ban*
Internet: mmk.hu/kamarai/historia
- *Évfordulóink a műszaki és természettudományokban*
MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága sorozatának egyes kötetei
- *História – Tudosnaptár - Természettudósokhoz kapcsolódó évfordulók*
Internet: tudosnaptar.kfki.hu/historia
- *Neumann János Számítógép-tudományi Társaság (NJSZT) Informatikatörténeti Fórum*
Internet: itf.njszt.hu
- *Dr. Hajtó Ödön: A mérnöki hivatásért*
2021. – Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara
- *Nagy Ferenc szerk.: Magyar tudóslexikon A-tól Zs-ig*
1997. – BETTER – MTESZ – OMIKK
- *Kenyeres Ágnes szerk.: Magyar Életrajzi Lexikon I-IV. 1967-1990. – Akadémiai Kiadó*
Internet: arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-magyar-eletrajzi-lexikon-7428D/
- *Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (SZTNH) és a jogelőd Magyar Szabadalmi Hivatal (MSZH) kiadványai*
- *Mérnök Újság (MÚ) és MÚ Online História* rovat (Magyar Mérnöki Kamara)
Internet: mernokvagyok.hu és mernokvagyok.hu/blog/category/historia
- *Mérnöki évfordulók, emlénapok és programok - 2014. január 1-től havi bontásban*
Internet: mmk.hu/kamarai/historia
- *Fejér László szerk.: Vizeink Krónikája (Vízügyi múzeum 2001.)*
Internet: library.hungaricana.hu/hu/view/VizugyiKonyvek_067/?pg=0&layout=s
- *A Magyar Hidrológiai Társaság kitiüntetettjei 1917-2017 között (MHT, 2019.)*
Internet: hidrologia.hu/mht/letoltes/LEXIKON_WEB.pdf
- *Kozák Péter író, szerk.: © Névpont, 2022. Nemzeti életrajzi adatbázis, virtuális sírkert*
Internet: nevpont.hu/
- *Egyéb szakmai életrajzok és műszaki források*

Készítette: Sipos László József villamosmérnök, minőségügyi szakmérnök
Magyar Mérnöki Kamara (MMK) Történeti (Bizottság) Munkacsoport tagja